

NOST - Nasjonalt verktøy for observasjon av smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten

Beskyttelsesutstyr

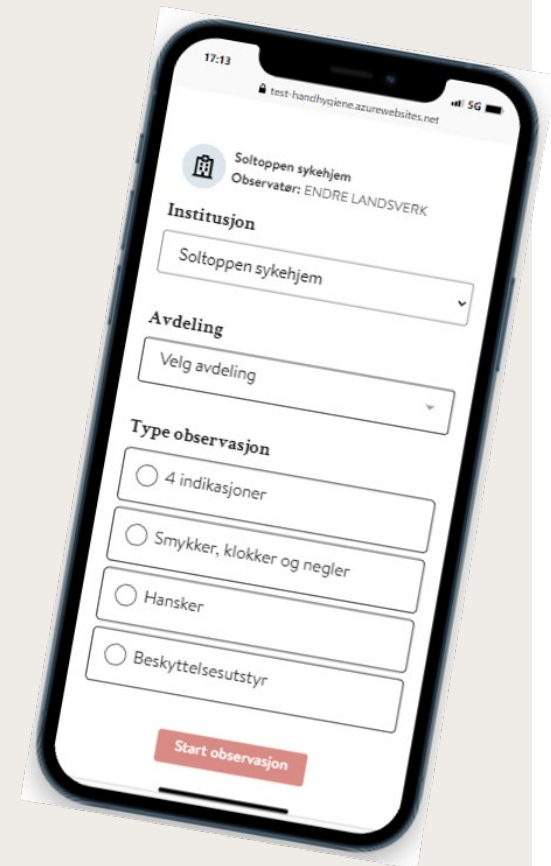
April 2022

Innhold

1. Innledning
2. Personlig beskyttelsesutstyr – anbefalinger for helsepersonell
3. Gjennomføring av observasjon – organisering og etiske betraktninger
4. Hvordan observere med modulen «Beskyttelsesutstyr»

1. Innledning

- I dette dokumentet gis en presentasjon av modulen «Beskyttelsesutstyr» i NOST - Nasjonalt verktøy for observasjon av smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten.
- **I modulen observere man både om indikert beskyttelsesutstyr er benyttet, og om det er benyttet på rett måte.**
- Les mer om løsningen, inkludert hvordan du oppretter bruker og logger deg på, i presentasjonene om NOST som finnes [i oversikten over undervisningsmaterieill.](#)
- Det er etablert en testperiode fra 20.april 2022 til 30. september 2022. I denne perioden kan alle som ønsker opprette en bruker og prøve ut løsningen. Opprettelse av bruker og innlogging for observasjon gjøres på: <https://smittevern.fhi.no/>



2. Personlig beskyttelsesutstyr

Anbefalinger for helsepersonell

- Riktig bruk av personlig beskyttelsesutstyr blant ansatte i helse- og omsorgstjenesten forebygger smitte mellom pasienter/beboere/ tjenestemottakere (i det videre omtalt som pasienter), fra omgivelsene/ansatte til pasienter og til ansatte fra pasienter.
- Ansatte i helse- og omsorgstjenesten skal ha opplæring i korrekt bruk av personlig beskyttelsesutstyr. Dette omfatter ulike typer beskyttelsesutstyr, indikasjoner for bruk, hvordan utstyret tas på og av, samt kritiske punkter under bruk. Arbeidsgiver plikter å påse at tilstrekkelig opplæring gis, og at nødvendig utstyr er tilgjengelig.
- Personlig beskyttelsesutstyr benyttes når det er økt risiko for å komme i kontakt med smittestoff, enten via kroppsvæsker eller forurensede gjenstander/væsker. Personlig beskyttelsesutstyr benyttes også for å hindre smitte til pasientene, eksempelvis ved aseptiske prosedyrer og kirurgiske inngrep. I tråd med de basale smittevernrutinene må helsepersonell og andre ansatte i helse- og omsorgstjenesten vurdere behovet for personlig beskyttelsesutstyr i enhver pasientsituasjon.

Personlig beskyttelsesutstyr forts.

Anbefalinger for helsepersonell

Bruk av beskyttelsesutstyr anbefales i henhold til de basale smittevernrutinene etter følgende indikasjoner:

- Hansker anbefales ved kontakt med kroppsvæsker, slimhinner, ikke-intakt hud, forurensede gjenstander, utstyr og overflater, samt ved sår eller eksem på hendene (sår dekkes med vanntett plaster).
- Munnbind anbefales ved kontakt med pasienter med luftveissymptomer, samt ved prosedyrer hvor det kan oppstå sprut av kroppsvæsker, inklusive blod, sekreter og ekskreter, eller annet flytende materiale som kan inneholde smittestoffer.
- Åndedrettsvern anbefales som ved [luftsmitteregime](#). Det bør også vurderes ved aerosolgenererende prosedyrer i luftveiene, og i andre situasjoner med risiko for aerosoldannelse, spesielt ved kjent/mistenkt smitte.
- Øyebeskyttelse anbefales ved fare for sprut for å beskytte slimhinnene i øynene. Det bør også vurderes ved kontakt med pasienter med luftveissymptomer og ved undersøkelser i munn og luftveier.
- Beskyttelsesfrakk anbefales ved fare for sprut for å beskytte arbeidstøyet og huden.

Personlig beskyttelsesutstyr forts.

Anbefalingene om bruk av personlig beskyttelsesutstyr inngår i basale smittevernrutinene, og er gjeldende for alle pasientsituasjoner. Ved kjent eller mistenkt smitte iverksettes, i tillegg til basale smittevernrutiner, smitteregime. For smitteregimene er beskyttelsesutstyr som bør benyttes definert:

**INGEN KJENT
ELLER MISTENKT
SMITTE**



**Basale
smittevernrutiner**

Brukt av beskyttelsesutstyr ut fra forventet risiko for kontakt med kroppsvæske eller forurensede gjenstander.



Foto: Frantzen, UNN

**KJENT ELLER
MISTENKT SMITTE**



**Kontaktsmitt-
regime**

- Hansker
- Frakk

**Dråpesmitte-
regime**

- Hansker
- Frakk
- Munnbind
- Ev. øyebes.
- Ev. hette

**Luftsmitte-
regime**

- Hansker
- Frakk
- Åndedrettsvern
- Hette
- Ev. øyebes.

3. Gjennomføring av observasjon

Organisering og etiske vurderinger

- Observasjon av beskyttelsesutstyr gjennomføres som oftest tett på pasientsituasjonen.
- Observasjon må gjennomføres på en slik måte at det er til minst mulig sjenanse for pasienter og ansatte. Det bør i alle pasientsituasjoner vurderes om det er etisk forsvarlig å gjennomføre observasjon i den aktuelle situasjonen.
- Enhver enhet som iverksetter observasjon ved bruk av NOST bør i forkant utforme en plan for gjennomføring som er avklart mellom ledelse og koordinator, godt kjent for alle observatører og tilgjengelig for alle ansatte. Det bør blant annet være avklart hvem som skal forespørres før det gjennomføres observasjoner ved en avdeling, hvem som skal informeres om når observasjon skal gjennomføres, og hvem som skal motta resultater i etterkant.

Gjennomføring av observasjon forts.

Organisering og etiske vurderinger

- Observasjoner som lagres i NOST må ikke merkes slik at det på noe måte kan være personidentifiserbart.
- Observatører bør forholde seg til enkeltobservasjoner som taushetsbelagte opplysninger. Ved oppsummering av resultater fra en avdeling e.l. skal det ikke være mulig å lede resultatene tilbake til enkeltpersoner eller små grupper av personer.
- Når man observerer bruk av beskyttelsesutstyr kan hver helsepersonell observeres flere ganger. Hver ny situasjon hvor beskyttelsesutstyr er indikert eller benyttes uten indikasjon krever en ny observasjon/nytt kort. Det bør maksimalt registreres ti kort per observerte person per sesjon. Dette for å sikre at en enkeltpersons atferd ikke dominerer dataene som skal gjenspeile praksisen på avdelingen.

4. Hvordan observere med modulen «Beskyttelsesutstyr» i NOST

- Logg på løsningen via <https://smittevern.fhi.no/>.
- Se egen presentasjon om Opprettelse av bruker i testløsning, i [oversikten over undervisningsmaterieell](#).

Hvordan observere forts.

Begreper

- Begrepet «Sesjon» benyttes om en samling observasjoner ved samme avdeling gjennomført i en sammenhengende tidsperiode (ofte 20-30 minutter).
- Begrepet «Kort» benyttes om firkanten hvor alle registreringer knyttet til en enkeltobservasjon føres opp. Når kortet lagres (ved å dras til høyre) tømmes det. Man kan da starte å registrere neste observasjon, av samme person eller et annen observasjonsobjekt .
- «Indikasjon» benyttes om en situasjon hvor det er anbefalt å benytte beskyttelsesutstyr. Indikert = anbefalt.



Hvordan observere forts.

Ett kort for å registrere en person per situasjon (observasjon)

- Det fylles ut ett kort per observasjon per observasjonsobjekt, dvs. for hver situasjon hvor beskyttelsesutstyr er indikert eller situasjoner hvor det blir benyttet uten at det er indikert.
- Ett kort = en person i en situasjon.
- Man kan observere samme helsepersonell flere ganger under samme sesjon. Det fremkommer ikke i dataene hvor mange observasjoner (lagrede kort) som er av en og samme helsepersonell.

Hvordan observere forts.

Modulen har fire hovedkategorier

- Modulen «Beskyttelsesutstyr» har 4 hovedkategorier:
 - Basale smittevernrutiner
 - Kontaktsmitte regime
 - Dråpesmitte regime
 - Luftsmitte regime
- Inndelingen er i samsvar med hvordan de nasjonale rådene om personlig beskyttelsesutstyr i dag er inndelt, som tidligere beskrevet.
- Før observasjonen starter må observatøren avgjøre om situasjonen skal observeres i henhold til basale smittevernrutiner, eller om det er en situasjon med kjent eller mistenkt smitte hvor ett av de tre isoleringsregimene er gjeldende.
- For isoleringsregimene er det i NOST forhåndsdefinert hva som, i henhold til anbefalt praksis, er indikert beskyttelsesutstyr. Observatøren kan imidlertid enkelt overstyre det forhåndsdefinerte beskyttelsesutstyr ved å trekke fra og/eller legge til beskyttelsesutstyr som observatøren mener er indikert i den spesifikke situasjonen.

Hvordan observere forts.

Institusjon, avdeling, modul og profesjon

Før du kan starte å observere må du:

1. Velge institusjon (om du er registrert ved flere)
2. Velge avdeling (om du er registrert ved flere)
3. Velge modulen «Beskyttelsesutstyr»
4. Velge profesjon(er) du ønsker å observere (dette kan enkelt endres underveis)

Klikk på «Start observasjon».

18:02 5G

test-handhygiene.azurewebsites.net

Oslo universitetssykehus HF
Observatør: LINE DANSER

Institusjon

Oslo universitetssykehus HF

Avdeling

Velg avdeling

Type observasjon

☐ 4 indikasjoner

☐ Smykker, klokker og negler

☐ Hansker

☐ Beskyttelsesutstyr

Start observasjon

13:19

smittevern.fhi.no

Folkehelseinstituttet (Test)

Avdeling

Nevrokirurgisk

Type observasjon

☐ 4 indikasjoner

☐ Smykker, klokker og negler

☐ Hansker

☒ Beskyttelsesutstyr

Profesjon

Annet Bioingeniør Fysioterapeut

Jordmor Pleiepersonell Lege

Hvordan observere forts.

Valg av kategori

- Man må deretter velge kategori du skal observere etter. Er det en situasjon uten kjent eller mistenkt smitte hvor beskyttelsesutstyr skal benyttes i henhold til de basale smittevernrutinene, eller er det en situasjon hvor det er innført isoleringsregime (kontakt-, dråpe- eller luftsmitteregime) grunnet kjent eller mistenkt smitte.



Modulen «Beskyttelsesutstyr» forts.

Basale smittevernrutiner

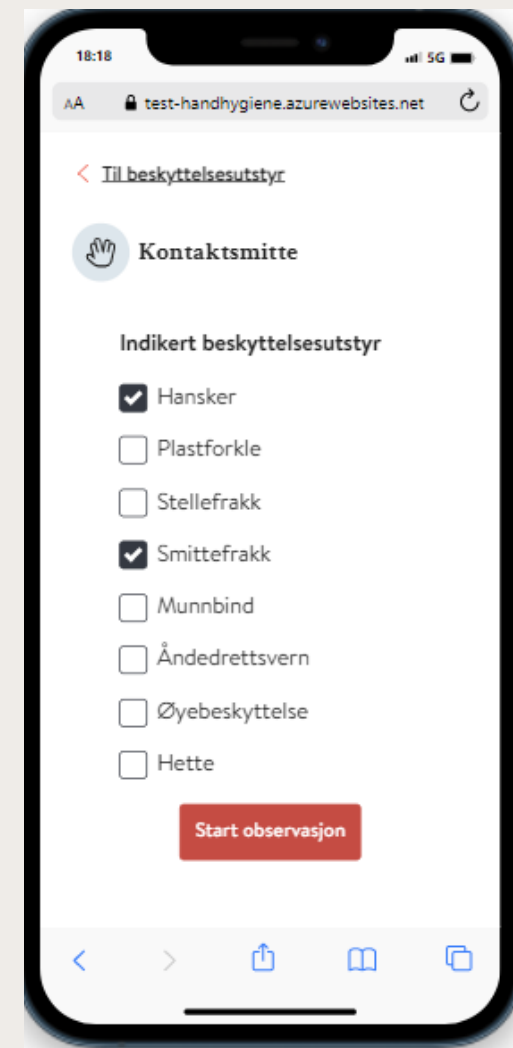
- Dersom basale smittevernrutiner velges får man opp en liste over ulike typer personlig beskyttelsesutstyr.
- Velg hva som er indikert i den aktuelle situasjonen ved å sette en hake ved indikert utstyr.
- Start observasjonen.



Modulen «Beskyttelsesutstyr» forts.

Observasjon i henhold til et isoleringsregime

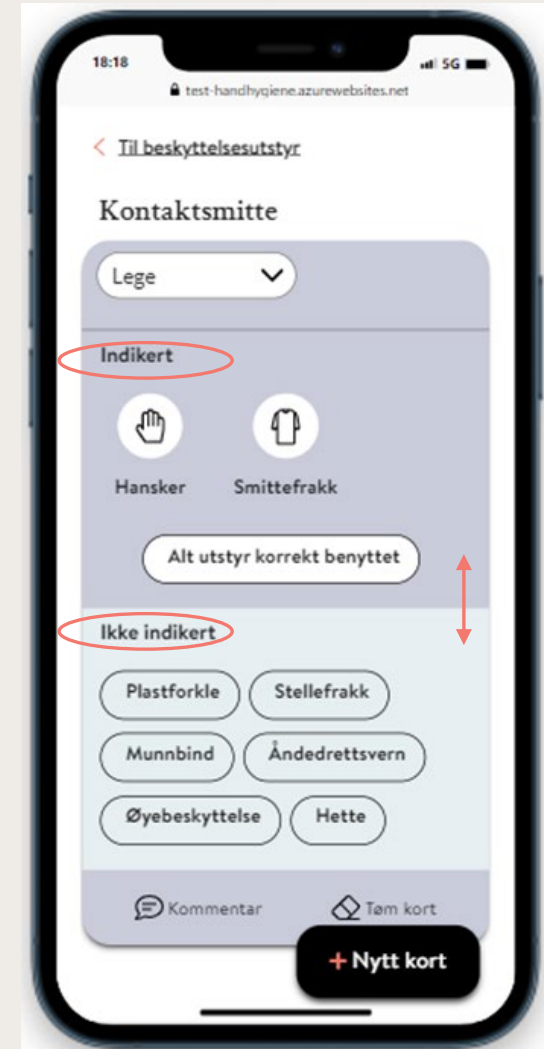
- Dersom man velger å observere etter et isoleringsregime (kontakt-, dråpe-, eller luft-) vil det være forhåndsregistrerte valg i henhold til gjeldende anbefalinger for det aktuelle isoleringsregimet. Disse kan man enkelt endre ved å endre avkryssingen.
- Start observasjonen.



Modulen «Beskyttelsesutstyr» forts.

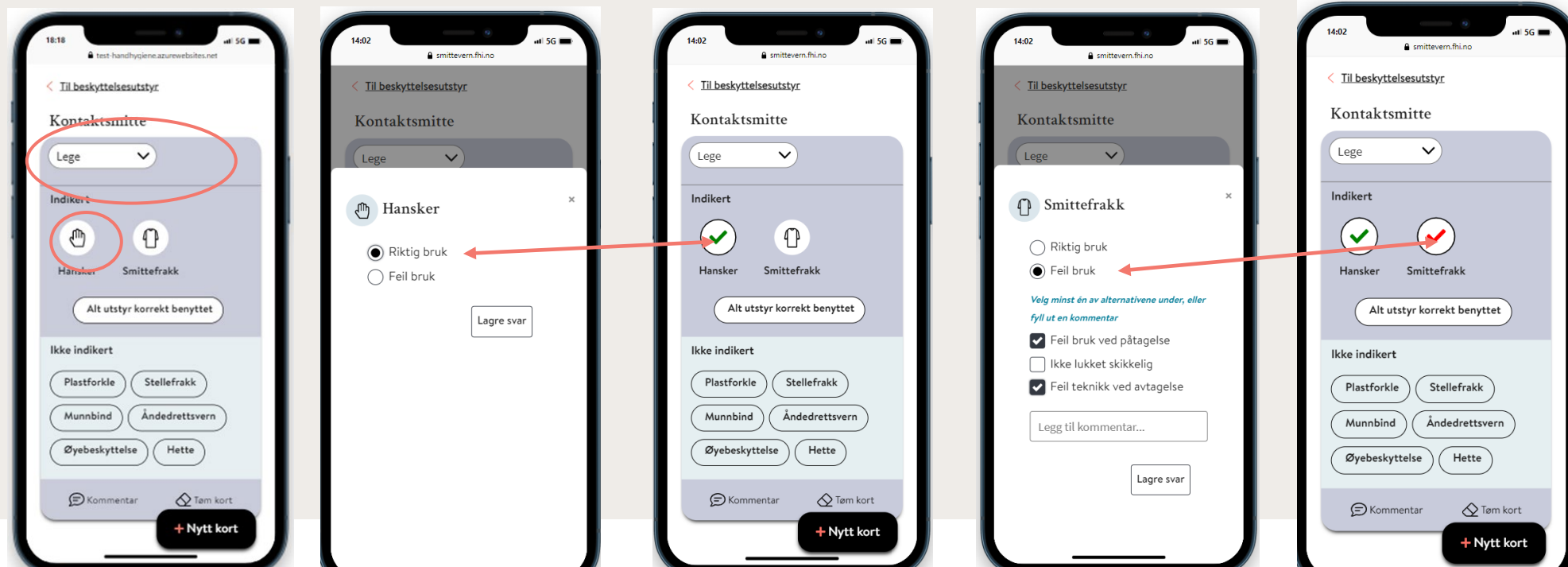
Indikert utstyr oppe, ikke indikert nede

- Når man har valgt utstyr og trykker på «Start observasjon» får man opp observasjonskort.
- Utstyr som er indikert er plassert i øverste boks, mens utstyr som ikke er indikert er plassert i nederste boks
- Om observatøren endre mening om hva som er indikert kan man enkelt dra utstyrsgupper fra den ene boksen til den andre.



Modulen «Beskyttelsesutstyr» forts.

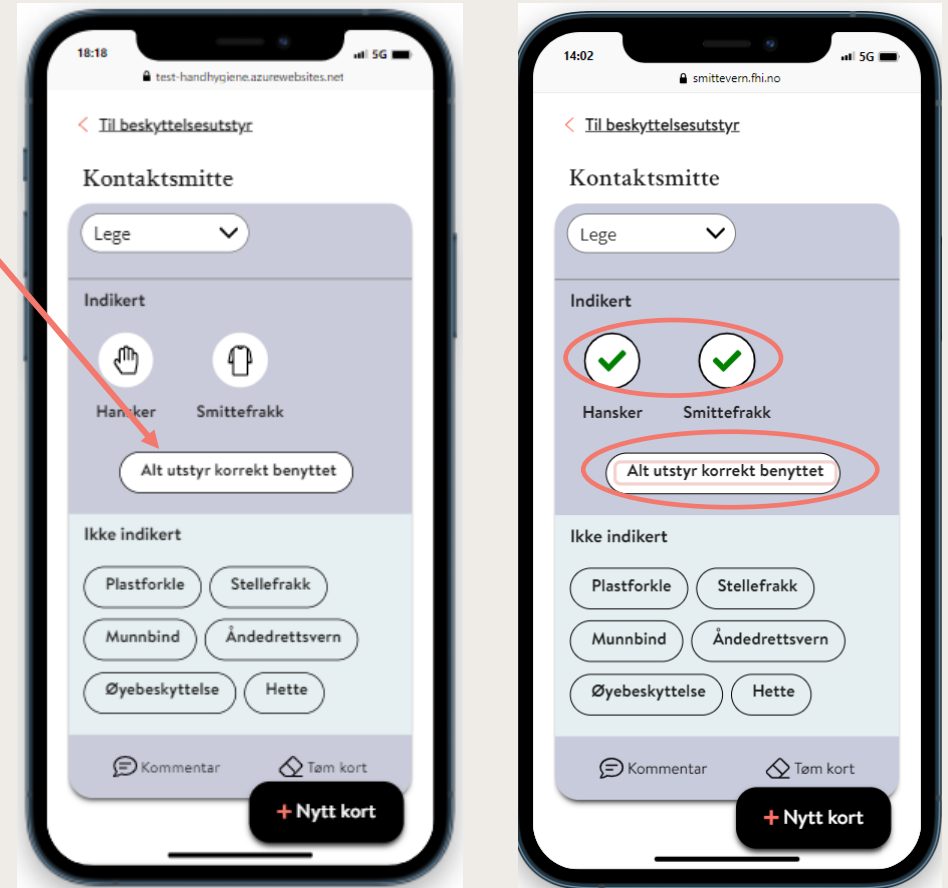
- Se at du registrerer på rett kort (profesjon).
- Kryss av for utstyret helsepersonellet benytter. Når du krysser av for en type utstyr kommer det opp spørsmål om det er korrekt benyttet, spørsmålet må besvares før man kan krysse av for neste type utstyr.
- Svarer du «Riktig bruk» og lagrer, merkes utstyret med en grønn hake som indikerer at det er benyttet og at det er benyttet på rett måte.
- Svarer du «Feil bruk» kommer det opp forhåndsdefinerte svaralternativer samt mulighet til fritekst i kommentarfelt. Når du lagrer merkes utstyret med en rød hake som indikerer at det er benyttet, men på feil måte.



Modulen «Beskyttelsesutstyr» forts.

Snarvei når indikert utstyr er rett benyttet

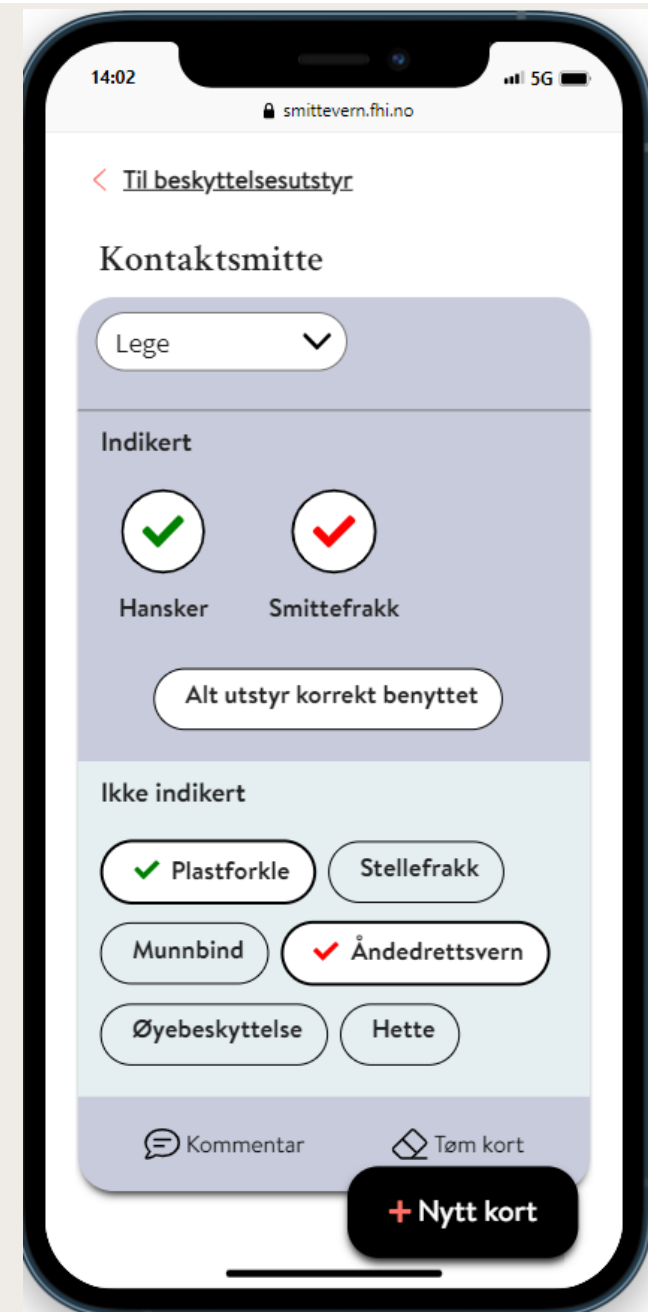
- Dersom observasjonsobjektet benytter alt utstyr som er indikert, og benytter alt indikert utstyr korrekt, kan man krysse av for alt på en gang med knappen "Alt utstyr korrekt benyttet".
- Det kommer da en rød firkant rundt «Alt utstyr korrekt benyttet» og alt indikert utstyr får en grønn hake, uten at man får opp spørsmål for hver type utstyr om det er benyttet korrekt eller ikke.



Hvordan observere forts.

Registrering av ikke indikert utstyr

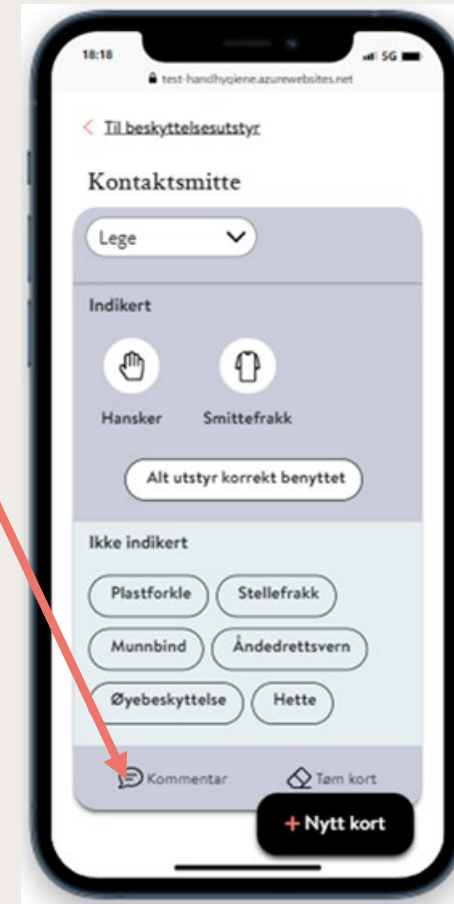
- Ikke indikert utstyr registreres på samme måte som indikert utstyr.
- Også her vil det være grønn hake når utstyret registreres som rett benyttet, og rød hake når utstyret ikke er korrekt benyttet. I datasettet vil skillet mellom indikert- og ikke indikert utstyr opprettholdes. Man beholder da oversikt over om man har brukt indikert utstyr, hva man har benyttet av ikke indikert utstyr, og om utstyret er rett benyttet – uavhengig av om det er indikert eller ikke.



Hvordan observere forts.

Legge til kommentar

- Det er mulig å legge til en kommentar til det enkelte kort (observasjon) som lagres med observasjonen.



Hvordan observere forts.

Lagre kort

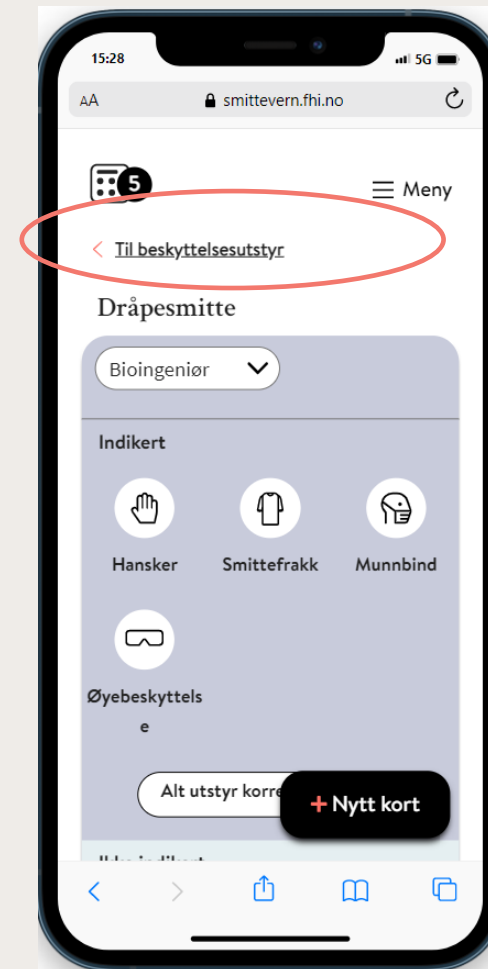
- Observasjonen lagres ved å skyve hele kortet ut til høyre.
- Man ser da i tellelisten oppe til venstre at den økes med en observasjon.



Hvordan observere forts.

Bytte fra en observasjonskategori til en annen

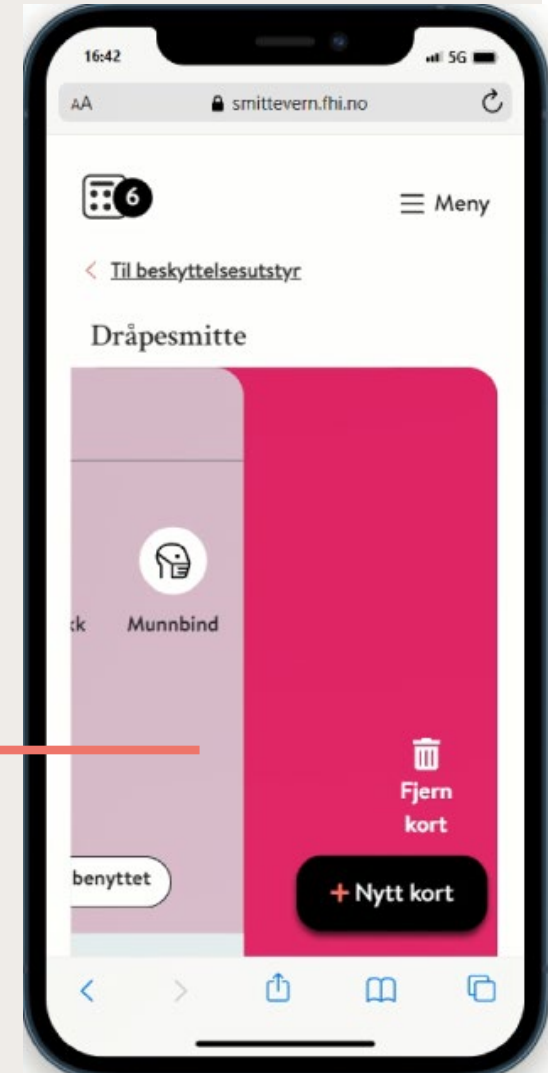
- Man kan endre kategori under en sesjon ved å gå inn på «Til beskyttelsesutstyr»
- Man kan så bytte kategori før neste observasjon, uten at sesjonen avbrytes.



Hvordan observere forts.

Slette kort eller legge til nytt kort

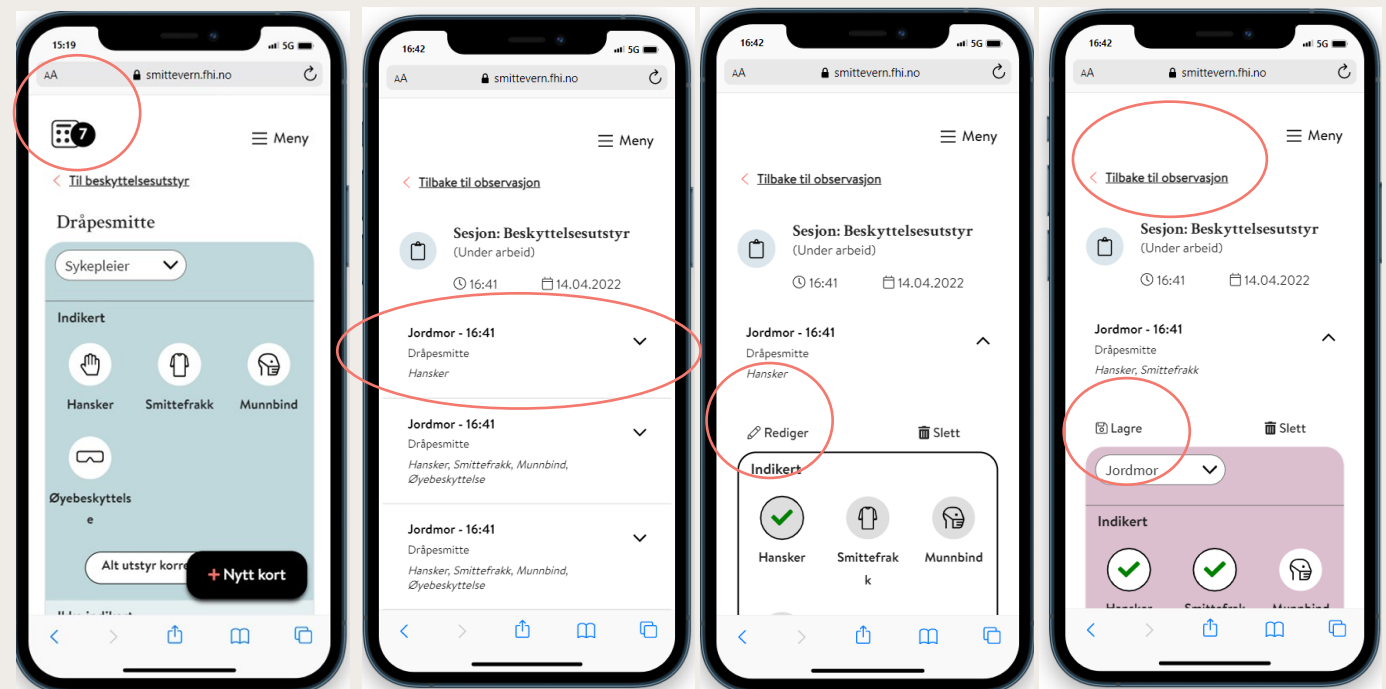
- Dersom du har oppe flere kort enn du ønsker kan du enkelt slette et kort ved å dra det til venstre. NB! Innholdet på kortet forsvinner når det slettes, slik at det er viktig å lagre siste observasjon på kortet før kortet slettes.
- Ønsker man flere kort oppe kan man legge til et nytt kort ved å trykke på «Nytt kort». Man får da spørsmål om hvilken profesjon kortet skal ha før det legger seg øverst, over de andre kortene man ha oppe på skjermen.



Se og redigere observasjoner under en pågående sesjon

Det er mulig å se på og redigere observasjoner (kort) som er lagret under en sesjon uten å avslutte sesjonen:

- Gå inn på tellelisten oppe i venstre hjørne.
- Åpne og redigere observasjonene (kortene) du ønsker å redigere ved å trykke på kortet og deretter «Rediger».
- Gjør endringer og trykk «Lagre».
- Gå tilbake for videre observasjon ved å trykke «Tilbake til observasjon»



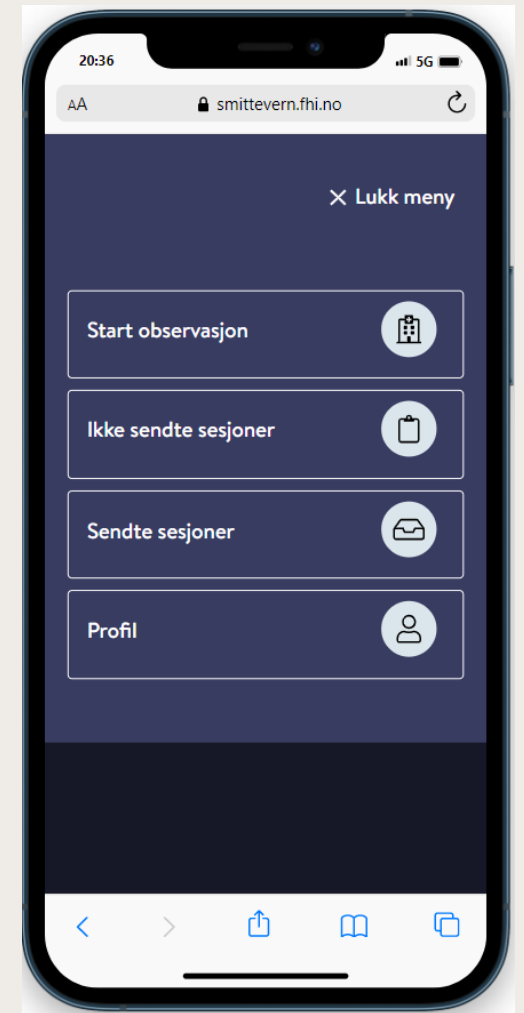
Hvordan avslutte en sesjon

En sesjon kan avsluttes på to måter

- Om observatøren trykker på hovedmenyen oppe i høyre hjørne og deretter velger å gå inn på en av punktene på hovedmenyen, avsluttes sesjonen automatisk og lagrer seg under «ikke sendte sesjoner» i hovedmenyen.
- Om observatøren går inn på telleknappen opp i venstre hjørne og deretter scroller seg ned og velger «Send koordinator», avsluttes sesjonen og legger seg under «Sendte sesjoner» i hovedmenyen.

Hvordan redigere observasjoner som er lagret

- Observatøren kan redigere lagrede data før de sendes koordinator. Dette gjøres ved å gå inn på "Ikke sendte sesjoner" på hovedmenyen og velge "Se detaljer" på aktuell sesjon.
- Her kan observatøren redigere enkeltobservasjoner, slette enkeltobservasjoner (kort) og slette hele sesjoner.
- Man velger aktuell sesjon og trykker deretter på observasjonen man ønsker å redigere.

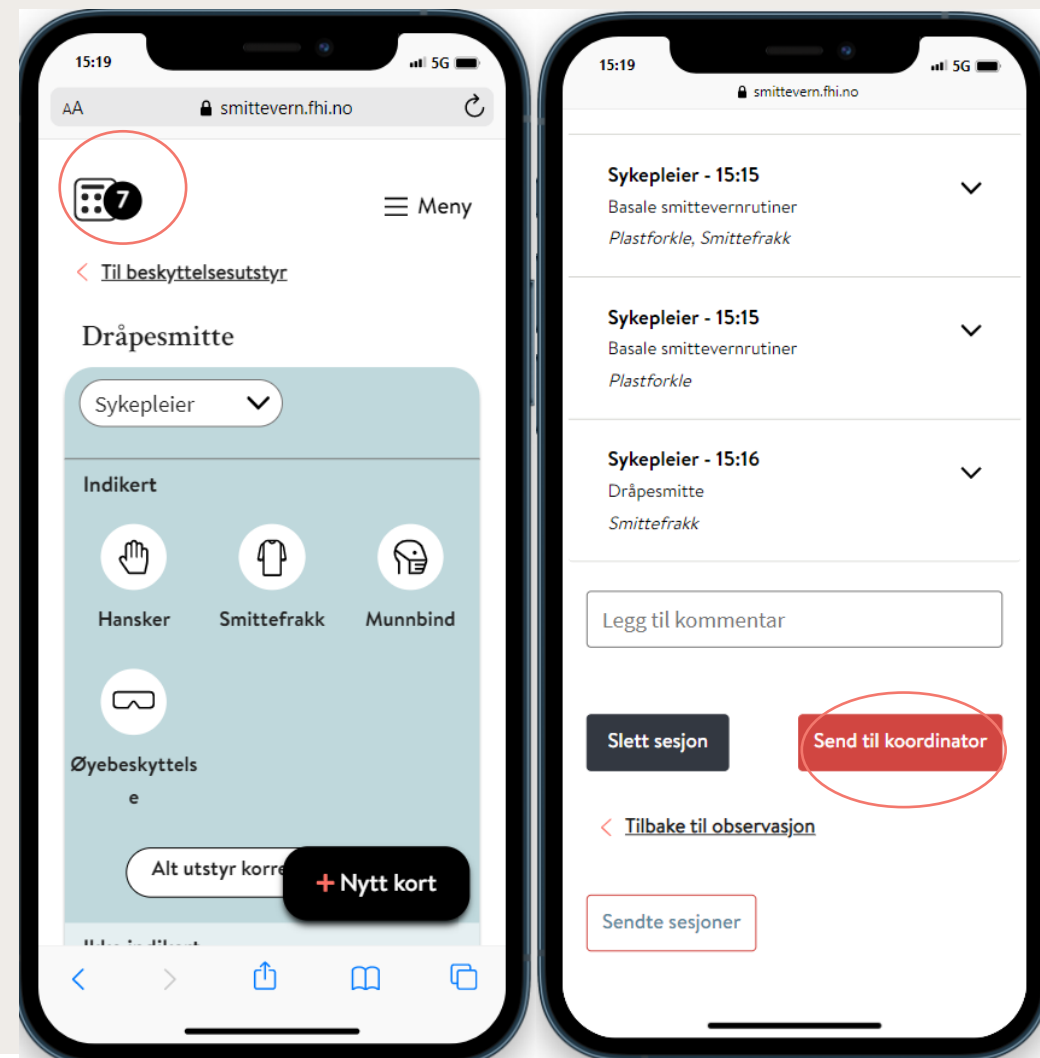


Hvordan dele data med koordinator (sende sesjon)

Når sesjonen er ferdig kan observatøren velge å sende sesjonen umiddelbart til koordinator, eller vente til senere. Observatøren kan sende på to måter:

1. Under pågående observasjon kan observatør avslutte sesjonen ved å sende den til koordinator:

- Gå inn på tellelisten i venstre hjørne
- Scroll ned siden og velg "Send koordinator"

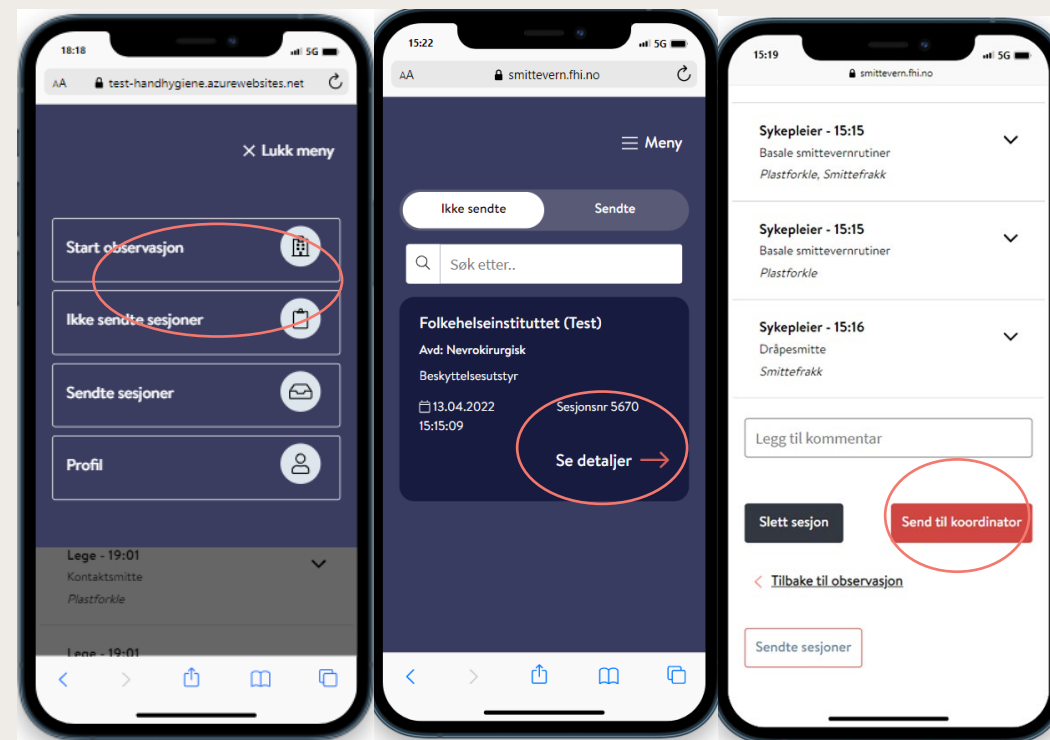


Hvordan dele data med koordinator (sende sesjon) forts.

2. Observatøren kan også sende en sesjon til koordinator fra hovedmenyen:

- Velg "Ikke sendte sesjoner"
- Velg "Se detaljer" for aktuell sesjon slik at alle enkeltobservasjonene i sesjonen blir synlig
- Scroll ned siden og velg "Send til koordinator"

Når observatøren har sendt dataene til koordinatoren har vedkommende mistet muligheten til å redigere dataene. Er det behov for endringer etter at dataene er sendt må dette gjøres av koordinatoren i admin. grensesnittet.

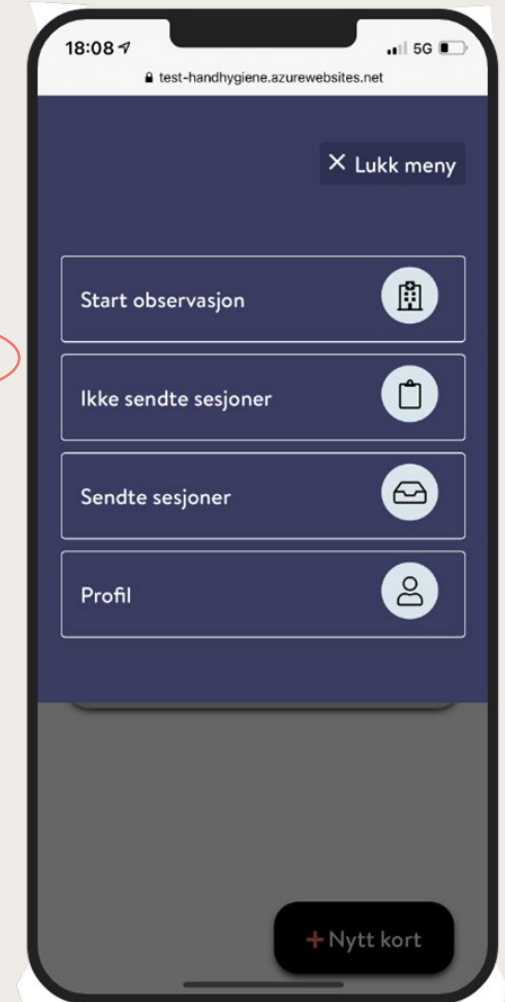


Hovedmeny

Du kan gå til hovedmenyen, uansett hvor du er i løsningen. Fra hovedmenyen kan du:

- Starte en ny sesjon (observasjon).
- Se på og endre sesjoner som ikke er send til koordinator.
- Se på sesjoner som er send til koordinator.
- Se på din profil.

NB - Dersom du har startet en observasjonssesjon vil sesjonen avsluttes når du går inn på et underpunkt i hovedmenyen slik at du må opprette en ny sesjon for å fortsette å observere.



Sendte sesjoner

- Observatøren kan se sendte sesjoner ved å gå inn på "Sendte sesjoner" i hovedmenyen.
- Her kan man gå inn på hver enkelte sesjon, se detaljene på den enkelte observasjon (kort) og finne kort oppsummering av resultater fra sesjonen.
- Man kan også laste ned dataene som Excel fil.
- Det er ikke mulig å redigere sendte sesjoner. Koordinatoren har imidlertid anledning til å redigere dataene fra admin.grensesnittet.

For mer informasjon om NOST og opplæring i andre moduler se [Temasiden om håndhygiene i helsetjenesten](#)

Ny nasjonal veileder for basale smittevernrutiner er under utarbeidelse. Denne er forventet publisert ila april 2022, og vil inneholder eget kapittel om bruk av personlig beskyttelsesutstyr.